

Кисельова О.Б.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

ЦИФРОВИЙ СТОРІТЕЛІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. У статті здійснено теоретичне обґрунтування та емпіричний аналіз використання цифрового сторітелінгу як інноваційного засобу в умовах дистанційного навчання. Визначено, що інтерактивний цифровий сторітелінг є більш динамічним та ефективним порівняно з пасивними формами подачі інформації, оскільки ставить здобувача освіти в центр навчального процесу. Проаналізовано практичний потенціал платформи Genially для створення інтерактивних цифрових історій. Доведено, що їх впровадження в освітній процес підвищує ефективність засвоєння навчального матеріалу та збагачує методичні можливості сучасного педагога, що є критично важливим в умовах функціонування єдиного відкритого освітнього інформаційного простору.

Ключові слова: цифровий сторітелінг, дистанційне навчання, інноваційні засоби навчання, інтерактивний контент.

Kyselova O. Digital storytelling as an innovative distance learning tool. The article provides a theoretical justification and empirical analysis of the use of digital storytelling as an innovative tool in distance learning. It is determined that interactive digital storytelling is more dynamic and effective compared to passive forms of information presentation, as it places the learner at the center of the educational process. The practical potential of the Genially platform for creating interactive digital stories is analyzed. It is proven that the introduction of digital storytelling into the educational process increases the effectiveness of learning material and enriches the methodological capabilities of a modern teacher, which is critically important in the conditions of a single open educational information space.

Key words: digital storytelling, distance learning, innovative learning tools, interactive content.

Актуальність дослідження. Сучасний етап розвитку освіти характеризується прискореною цифровізацією та необхідністю адаптації до умов, спричинених глобальними викликами, зокрема пандемією COVID-19 та військовим станом в Україні, які призвели до вимушеного масового переходу на дистанційну форму навчання. Нині традиційні методи подачі навчального матеріалу виявляються недостатньо ефективними для підтримки стійкої мотивації та забезпечення якісного засвоєння знань. Виникає гостра потреба у впровадженні інноваційних дидактичних інструментів, здатних компенсувати дефіцит особистої взаємодії та емоційного залучення.

Актуальність дослідження посилюється двома ключовими факторами. По-перше, цифровий сторітелінг є важливим компонентом розвитку компетентностей XXI століття, зокрема інформаційно-комунікаційної компетентності та медіаграмотності. У процесі створення або аналізу цифрових історій здобувачі освіти навчаються критично мислити, аналізувати та синтезувати великі обсяги інформації, а також ефективно спілкуватися за допомогою мультимедійних засобів. По-друге, незважаючи на загальне визнання сторітелінгу як ефективного інструменту організації навчального процесу (Найменко Н., Паламар С., Швирка В., Федик Т. та інші), особливості його використання, особливо у візуальній та інтерактивній формі в умовах дистанційного навчання, висвітлені недостатньо. Таким чином, дослідження цифрового сторітелінгу як інноваційного засобу дистанційного навчання має високу теоретичну та практичну значущість, оскільки дозволяє розширити методичні можливості педагогів та підвищити якість освітнього процесу в умовах, коли технології стають невід'ємною частиною навчального досвіду.

Метою статті є теоретичне обґрунтування педагогічного потенціалу цифрового сторітелінгу та практичний аналіз його ефективного використання як інноваційного, інтерактивного засобу для підвищення якості та залученості в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу. Інформатизація системи вищої та загальної середньої освіти, як зазначає Ягупов В. В., вимагає створення та функціонування єдиного відкритого освітньо-наукового інформаційного простору [5]. Цифровий сторітелінг виступає як потужний засіб, що відповідає вимогам часу, оскільки це не просто презентація, а мистецтво захоплюючого оповідання із застосуванням

сучасних засобів мультимедіа: графіки, аудіо, відео, анімації та вебдизайну [7].

Цифровий сторітелінг являє собою сучасну форму наративу, яка поєднує класичні принципи оповідання (сюжет, емоції, персонажі) із технологічними можливостями мультимедіа. Це процес створення короткої, змістовної історії, що включає текст, статичні зображення, відео, звукове оформлення (музику, дикторський голос) та, що особливо важливо в контексті дистанційного навчання, інтерактивні елементи. Цифрова історія виходить за рамки звичайної презентації, оскільки вона вимагає глибокого аналізу теми, написання чіткого сценарію та збору візуальних і аудіоматеріалів. Це процес, який стимулює одночасний розвиток як когнітивних, так і технічних навичок.

З педагогічної точки зору, цифровий сторітелінг поділяють на два основні види: пасивний (інструктивний) (історії, створені викладачем для ефективною презентації навчального матеріалу, метою яких є привернення уваги та покращення запам'ятовування інформації); активний (інтерактивний) (історії, що створюються самими здобувачами освіти. Цей підхід є більш ефективним, оскільки він реалізує принципи конструктивізму, де здобувач активно конструює власні знання, виступаючи як дослідник, сценарист, дизайнер та редактор [6].

Для вирішення різноманітних соціальних питань здобувачі освіти повинні володіти розвинутою соціальною компетентністю, що є основою успішного співіснування в суспільстві, сприяє розумінню та толерантності [4]. Саме активний цифровий сторітелінг дозволяє зробити навчання більш релевантним та надає здобувачам освіти можливість висловити власні ідеї та почуття. Варто зазначити, що емоційний та особистісний характер розповіді допомагає «гуманізувати» дистанційний освітній процес, надаючи учням можливість поділитися своїм голосом та поглядами, що сприяє кращому психологічному комфорту та відчуттю спільноти, яке часто втрачається під час онлайн-навчання.

В умовах дистанційного навчання цифровий сторітелінг вирішує низку ключових дидактичних проблем. Так, підвищується залученість та мотивація здобувачів освіти за рахунок мультимедійної та емоційної насиченості цифрових історій. Створення діджиталізованої історії сприяє розвитку ключових компетентностей та вимагає від здобувачів: критичного мислення (аналіз джерел, відбір найважливішої інформації

для сюжету); медіаграмотності (набуття навичок роботи з різними цифровими інструментами (аудіо/відеоредакторами, графічними редакторами), дотримання авторських прав); комунікативних навичок (чітке формулювання ідей у сценарії та голосовому супроводі); співпраці (у випадку командних проєктів – це розвиток навичок командної роботи та розподілу ролей, що є важливими для майбутньої професійної діяльності). Цифровий сторітелінг може слугувати не лише навчальною діяльністю, але й потужним інструментом для оцінювання навчальних результатів. Створюючи історію, здобувачі освіти демонструють глибоке розуміння теми, а також здатність до аналізу та синтезу знань. Вчитель отримує не сухий звіт, а творчий, багатоаспектний продукт.

Створення історій має певний алгоритм: визначитись з темою та метою уроку; розробка детального сюжету та основних подій оповіді; вибір головного героя – вибір імені, характеру, зовнішнього вигляду тощо; вигадкування інтриги (це ключовий момент); перегляд готової історії та додавання метафор [2]. У статті Федик Т. охарактеризовано ключові елементи успішної розповіді, які включають чітку точку зору, драматичне питання, емоційне забарвлення, голос автора та відповідний аудіо супровід [3].

Для ефективного впровадження цифрового сторітелінгу в освітній процес критично важливим є вибір доступних та функціональних технологічних інструментів. Слід відмітити розмаїття вебсервісів для створення візуальних історій: Storyjumper (<https://www.storyjumper.com/>); Ourboox (<https://www.ourboox.com/>); Piktochart (<https://piktochart.com/>); Twine (<https://twinery.org/>); Wix.com (<https://wix.com/>); Canva (<https://www.canva.com/>); Pixton (<https://www.pixton.com/>). Особливо варто звернути увагу на Genially (<https://app.genial.ly/>) [1]. Однією з найбільш ефективних платформ для створення інтерактивного цифрового сторітелінгу є *Genially* – онлайн-конструктор, який дозволяє створювати різноманітні проєкти: інтерактивні презентації, ігри, квести, інфографіки та електронні підручники без знання програмування. Крім того, на платформі Genially є безліч курсів (<https://academy.genial.ly/catalogo/>), де лаконічно та ґрунтовно представлені алгоритми роботи з нею.

Використання Genially в дистанційному навчанні дозволяє перетворити пасивну інформацію у візуальну, інтерактивну історію, яка сприймається та запам'ятовується значно краще. Процес створення

інтерактивної цифрової історії на платформі Genially відповідає активному особистісно орієнтованому підходу (Рис.1).

Рисунок 1. Процес створення інтерактивної цифрової історії на платформі Genially

Спочатку здобувачі освіти обирають навчальну тему (наприклад, у фізиці, хімії, інформатиці – історія відкриття чи винахід), проводять її дослідження та пишуть детальний сценарій, розділений на сцени. На платформі Genially обирається шаблон (наприклад, для гейміфікації чи інтерактивного зображення) та використовуються її ключові функції: інтерактивні елементи (кнопки, які відкривають додаткову інформацію, відео, тести чи переходи на інші сторінки, що забезпечує нелінійність та глибину розповіді), анімація (додавання динаміки до об'єктів для фокусування уваги), вставка мультимедіа (додавання власного аудіо, фото або відео для збагачення історії). Готова історія публікується (як правило, публічно і безкоштовно) та інтегрується в Систему дистанційного навчання (наприклад, Google Classroom). Це забезпечує легкий доступ та використання матеріалу іншими здобувачами. Таким чином, Genially виступає не просто як інструмент, а як середовище для реалізації комплексного навчального проекту, що сприяє формуванню ключових компетентностей та забезпечує високий рівень наочності та взаємодії, що є критичним в умовах дистанційного навчання.

Досвід вчителів-практиків показує, що здобувачі освіти, які брали участь у створенні цифрових історій, демонстрували не лише краще засвоєння предметного матеріалу, але й підвищення самооцінки та інтересу до навчальних дисциплін. У випадку молодших школярів, це навіть призводило до кращої поведінки в класі, а у старших – до кращого розвитку навичок письма через роботу зі сценаріями. Це підтверджує, що це є ефективний засіб для розвитку цілого спектру Soft Skills (м'яких навичок), які сьогодні є не менш важливими, ніж предметні знання. Зокрема, в умовах дистанційного навчання, де комунікація часто

зводиться до письмового тексту, цифровий сторітелінг надає простір для візуальної та аудіальної комунікації, дозволяючи здобувачам використовувати свій творчий потенціал для пояснення складних ідей. Це готує їх до успішної роботи в інформаційному суспільстві, де здатність створювати та поширювати якісний мультимедійний контент є професійною необхідністю.

Висновки. Отже, цифровий сторітелінг є обґрунтованим, інноваційним та високоефективним засобом дистанційного навчання. Візуальні розповіді, особливо в інтерактивній формі (зокрема, з використанням платформи Genially), забезпечують високу мотивацію, сприяють розвитку ключових компетентностей XXI століття та допомагають подолати методичні виклики, пов'язані з пасивним споживанням інформації у форматі дистанційного навчання. Впровадження цифрового сторітелінгу як навчальної діяльності (проектна робота) або як інструктивного матеріалу (дидактичний контент) значно збагачує освітній процес, роблячи його більш гнучким, персоналізованим та орієнтованим на формування практичних навичок.

Література

1. Кисельова О.Б., Губіна В.К. Візуальний сторітелінг в освітньому процесі. *Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології у виробництві та освіті: стан, досягнення, перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Internet-конференції. Черкаси, 2023. С.101–105.
2. Сторітелінг: створюємо історії, що захоплюють. URL: <https://teach-hub.com/storitelinh/>.
3. Федик Т. В. Цифровий сторітелінг – основний інструмент навчання та спілкування XXI століття. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems* : зб. наук. пр. 2025. Вип. 74. С. 58–66.
4. Шаров С.В. Вплив віртуальних соціальних мереж на соціальну компетентність здобувачів вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті* : зб. наук. пр. 2025. №10. С. 184–189.
5. Ягупов В.В. Теоретико-методологічне обґрунтування єдиного відкритого освітньо-наукового інформаційного простору закладу